

Dr hab. Daria Kostecka-Jurczyk, prof. UWr

Uniwersytet Wrocławski

ORCID: 0000-0002-8404-7791

e-mail: daria.kostecka-jurczyk@uwr.edu.pl

Dr Mirosław Struś

Uniwersytet Wrocławski

ORCID: 0000-0002-1438-2025

e-mail: miroslaw.strus@uwr.edu.pl

Problemy rozwoju energetyki rozproszonej w Polsce opartej na odnawialnych źródłach energii na przykładzie spółdzielni i klastrów energii

Problems of developing distributed energy in Poland based on renewable energy sources on the example of energy cooperatives and clusters

Streszczenie

Kierunki unijnej polityki klimatycznej wymuszają rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych. Odpowiedzią na wyzwania w zakresie redukcji paliw kopalnych jest rozwój energetyki rozproszonej. Celem artykułu jest udzielenie odpowiedzi na trzy kluczowe pytania: Czy aktualny stan prawny stwarza wystarczające warunki do rozwoju energetyki rozproszonej w Polsce? Czy istnieją bariery ograniczające rozwój energetyki rozproszonej? Czy forma spółdzielni energetycznej i klastra są adekwatne do rozwoju energetyki rozproszonej? Punktem wyjścia była krytyczna analiza aktów prawnych oraz literatury przedmiotu. Uzyskane wyniki skonfrontowano z wywiadami przeprowadzonymi w spółdzielniach energetycznych oraz badaniami ankietowymi przeprowadzonymi w dolnośląskich gminach. Przeprowadzona analiza wykazała, że nadal istnieją bariery ograniczające rozwój energetyki rozproszonej. W opracowaniu sformułowano wnioski *de lege ferenda* wskazujące pożądane kierunki zmian mających na celu rozwój energetyki rozproszonej w Polsce.

Słowa kluczowe: energetyka rozproszona, spółdzielnie energetyczne, klastry energii

Abstract

The directions of the EU climate policy force the development of energy based on renewable sources. The answer to the challenges of reducing fossil fuels is distributed energy. The aim of the article is to answer three key questions: Does the current legal status create sufficient conditions for the development of distributed energy in Poland? Are there any barriers limiting the development of distributed energy? Is the form of an energy cooperative and cluster adequate for the development of distributed energy? The starting point was a critical analysis of legal acts and literature on the subject. The obtained results were compared with interviews conducted in energy cooperatives and surveys conducted in Lower Silesian communes. The analysis showed that there are still barriers limiting the development of distributed energy. The study formulates *de lege ferenda* conclusions indicating the desired directions of changes aimed at the development of distributed energy in Poland.

Keywords: distributed energy, energy cooperatives, energy clusters

JEL: K32, O13, Q4

Wprowadzenie

Wzrost zapotrzebowania na energię oraz zmiany klimatyczne wymuszają rozwój alternatywnych sposobów jej wytwarzania. Jednym z postulowanych rozwiązań jest zdecentralizowanie modelu generacji oraz zaopatrywania odbiorców końcowych w energię. Z ekonomicznego punktu widzenia należy dążyć do skracania łańcuchów dostaw, a zwłaszcza do rozwoju prosumeryzmu. Optymalnym rozwiązaniem jest bezpośrednie połączenie producenta z konsumentem. Choć pojęcie energetyki rozproszonej nie zostało prawnie zdefiniowane, to można przyjąć, że energetyka rozproszona charakteryzuje się zdecentralizowanymi źródłami produkcji i konsumpcji energii.

Energetyka rozproszona obejmuje wiele różnych podmiotów działających lokalnie, jak najbliżej odbiorcy i opiera się na paliwach kopalnych oraz odnawialnych (Kazimierski, 2021, s. 35), choć kierunek polityki energetycznej UE sprawia, że rozwój energetyki rozproszonej należy łączyć w miarę możliwości z odnawialnymi źródłami energii (OZE). Zatem przez energetykę rozproszoną należy rozumieć lokalne systemy wytwarzania, dystrybucji i konsumpcji energii, oparte na prosumencie. W tym kontekście w Polsce pojęcie „lokalne” odnosi się do działania w granicach jednego OSD (operatora systemu dystrybucyjnego). Należy jednak podkreślić, że w przypadku OSD lokalna działalność nie jest tożsama z granicami gmin czy też powiatów. W praktyce może ona obejmować znaczny zasięg terytorialny ze względu na fakt, że każdy OSD funkcjonuje na obszarze kilku województw. Może to budzić wątpliwości, gdyż idea rozwoju energetyki rozproszonej ma na celu wytwarzanie energii elektrycznej w pobliżu miejsca, w którym będzie ona konsumowana. Wobec tego projekty energetyki rozproszonej powinny być realizowane na stosunkowo niewielkich obszarach. Generalnie przez pojęcie „lokalne” należy rozumieć instalacje działające na stosunkowo niewielką skalę, co umożliwia ograniczenie strat podczas przesyłu i dystrybucji. Pojęcie energetyki rozproszonej obejmuje zatem wiele lokalnych systemów, znajdujących się w bliskim położeniu geograficznym, niezależnie od elektrowni zawodowych i dużych operatorów.

Rozproszone systemy wytwarzania energii mogą obsługiwać indywidualne podmioty lub mogą być częścią mikrosieci (mniejsza sieć, połączona z większym systemem dostarczania energii elektrycznej), na przykład w dużym obiekcie przemysłowym. W sektorze mieszkaniowym systemy generacji rozproszonej obejmują: panele fotowoltaiczne, małe turbiny wiatrowe, ogniwa paliwowe zasilane gazem ziemnym, awaryjne generatory rezerwowe zasilane najczęściej benzyną lub olejem napędowym. Natomiast w sektorze przemysłowym wytwarzanie rozproszone może obejmować takie zasoby, jak: połączone systemy ogrzewania i zasilania, panele fotowoltaiczne, turbiny wiatrowe, hydroinstalacje, spalanie biomasy, spalanie odpadów komunalnych, ogniwa paliwowe opalane gazem ziemnym lub biomasą.

Rozwój rozproszonych systemów odbywa się w dużej mierze poprzez społeczności energii, które coraz częściej są postrzegane jako narzędzie przyspieszające rozwój energii nie-

emisyjnej (Ministerstwo Klimatu i Środowiska, 2021). Ramy prawne dla obywatelskich społeczności energetycznych po raz pierwszy ustanowiono w 2019 r. w unijnym pakiecie „Czysta energia” (European Commission, 2016). Obywatele mają prawo do produkcji w sposób niezależny, magazynowania lub sprzedaży własnej energii za pośrednictwem agregatora lub w obywatelskiej społeczności energetycznej. Chodzi tutaj o działalność człowieka jako obywatela, którego zaangażowanie w realizację różnych celów i zadań społecznie użytecznych jest istotnym elementem kapitału społecznego (Jabłoński & Szymczak, 2021, s. 20). J. Popczyk określa to jako elektroprosumeryzm konsumentów, samorządów, małych i średnich przedsiębiorców oraz organizacji społecznych (Popczyk, 2021, s. 26).

W artykule skoncentrowano się na spółdzielniach energetycznych i klastrach energii, ponieważ są to podmioty już funkcjonujące w obrocie gospodarczym. Celem niniejszego artykułu jest odpowiedź na następujące pytania:

- Czy aktualne przepisy prawa stwarzają wystarczające bodźce do rozwoju energetyki rozproszonej w Polsce?
- Czy istnieją bariery ograniczające rozwój energetyki rozproszonej?
- Czy forma prawna spółdzielni energetycznej i klastra są adekwatne dla rozwoju energetyki rozproszonej.

W artykule wykorzystano zarówno źródła wtórne, jak i pierwotne. Punktem wyjścia była krytyczna analiza aktów prawnych oraz literatury przedmiotu. Uzyskane wyniki skonfrontowano z wywiadami przeprowadzonymi w dwóch spółdzielniach energetycznych oraz badaniami ankietowymi przeprowadzonymi w wybranych gminach województwa dolnośląskiego.

Społeczności energii w Unii Europejskiej

Jednym z założeń polityki energetycznej UE jest osiągnięcie zerowej emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r. dzięki wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. W tym celu zaczęto rozwijać tzw. energetykę rozproszoną, opartą na udziale konsumentów w produkcji energii. Istotne jest także włączenie gmin i/lub prywatnych inwestorów, np. małych i średnich przedsiębiorców, w proces przechodzenia od energii scentralizowanej i opartej na paliwach kopalnych do lokalnego, partycypacyjnego systemu energetycznego, opartego na OZE (Lissoń, 2021). Kluczowym narzędziem mają być tutaj społeczności energetyczne kierowane przez obywateli, lokalne władze i lokalnych przedsiębiorców.

W unijnym pakiecie „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” przyjęto założenie, że sprawiedliwa transformacja energetyczna wymaga zaangażowania wszystkich uczestników rynku energii, a rozwój energetyki rozproszonej umożliwi przyspieszenie społeczno-technicznej transformacji energetycznej. Duże nadzieje w tym zakresie wiąże się z powstaniem lokalnych społeczności energii.

Społeczności energii stanowią grupy różnych podmiotów, które dobrowolnie łączą się, aby zrealizować wspólny pro-

jekt energetyczny, np. zostać konsumentami produkującymi (prosumentami), magazynować energię lub posiadać sieć elektroenergetyczną (Palm, 2021). W literaturze są one postrzegane jako narzędzie polityki gospodarczej, umożliwiające zrównoważony rozwój i ograniczanie ubóstwa energetycznego (Schot & Steinmuller, 2018, s. 1554–1567). Stanowią bowiem ramy współpracy, która promuje lokalne i racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych i ułatwia konsumpcję własną (Strepparava i in., 2022, s. 53). Społeczności takie są definiowane też jako forma organizacji utworzona w celu zaspokojenia potrzeb związanych z konsumpcją energii (Dóci i in., 2015, s. 85–95). Są to organizacje przynoszące korzyści lokalnej społeczności, oparte na kolektywnym systemie podejmowania decyzji i kolektywnej realizacji projektów OZE (Hoffman i in., 2013, s. 1747–1763).

Główną ideą społeczności energii jest osiąganie wspólnych korzyści społecznych, środowiskowych i ekonomicznych (Walker & Devine-Wright, 2008, s. 497–500). Łącząc ekologiczne zalety energii odnawialnej i korzyści społeczno-ekonomiczne zaangażowania obywateli, można przebudować system energetyczny, tak aby miał rozproszoną strukturę, był oparty na źródłach odnawialnych i funkcjonował na zasadzie partycypacji (Vansintjan, 2015). Daje to szansę na ograniczenie społecznych kosztów transformacji energetycznej. Biorąc pod uwagę ten potencjał, oczekuje się, że społeczności takie odegrają w przyszłości znaczącą rolę w systemie energetycznym w UE. Korzyści, jakie one przyniosą w przyszłości, będą jednak zależały od tego, w jaki sposób państwa członkowskie wdrożą dyrektywy dotyczące wspólnot (społeczności) energii i na ile będą one dostosowane do krajowych i lokalnych warunków (Kosteczka-Jurczyk i in., 2022). Są to dyrektywa 2018/2001¹ oraz dyrektywa 2019/944². W Polsce transpozycja obu tych dyrektyw do ustawodawstwa krajowego nastąpiła jednocześnie w nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne z 28.07.2023 r., co skłania do krytycznej oceny przyjętych rozwiązań³.

Energetyka rozproszona w Polsce

W Polsce funkcjonują przede wszystkim spółdzielnie energetyczne oraz klastry energii. Nie spełniają one jednak wymogów wyżej wskazanych dyrektyw i wobec tego nie można uznać ich za lokalne społeczności energii (inaczej: Czarnecka & Ogłódek, 2023, s. 157). W związku z koniecznością transpozycji obu wymienionych dyrektyw do prawa polskiego w noweli ustawy – Prawo energetyczne z 28.07.2023 r. przewidziano możliwość tworzenia obywatelskich społeczności energetycznych, funkcjonujących obok spółdzielni energii odnawialnej i klastrów.

Spółdzielnie i klastry zostaną omówione w dalszej części artykułu, natomiast w tabeli 1 przedstawiono ich najważniejsze podobieństwa i różnice.

Prawna konstrukcja spółdzielni energetycznej w Polsce

W ustawie o odnawialnych źródłach energii (dalej: u.o.z.e.) pojęcie tego typu spółdzielni zostało zdefiniowane w art. 2 pkt. 33 lit. a) jako zrzeszenie spółdzielców w rozumieniu ustawy prawo spółdzielcze, którego celem jest wytwarzanie energii (elektrycznej, biogazu lub ciepła) w instalacjach OZE i jednocześnie równoważenie zapotrzebowania energii wyłącznie na potrzeby własne spółdzielni energetycznej i jej członków⁴. Oznacza to, że spółdzielnia nie może generować prądu ze źródeł innych niż odnawialne. Definiując spółdzielnię energetyczną, należy podkreślić jej partycypacyjny charakter. Można wręcz stwierdzić, że spółdzielnia taka jest modelem organizacyjno-biznesowym, w którym obywatele wspólnie prowadzą projekty w ramach produkcji, dystrybucji, sprzedaży i magazynowania energii oraz ciepła pochodzących z OZE. Prowadzi to do wniosku, że rozwój spółdzielni energetycznej zależy m.in. od poziomu kapitału ludzkiego i związanego z tym zaufania (Cohen i in.,

Tabela 1
Spółdzielnie energetyczne i klastry – porównanie

Cecha	Spółdzielnie energetyczne	Klastry
Osobowość prawna	Tak	Nie
Forma prawna	Spółdzielnia	Umowa cywilnoprawna
Członkostwo	Otwarte, istnieje wymóg, aby instalacja każdego członka była przyłączona do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej. Maksymalnie 1000 członków	Zamknięte – decyzje podejmuje zarząd klastra
Podejmowanie decyzji i kontrola	Organy spółdzielni i członkowie	Koordynator
Rodzaj instalacji (wymóg OZE lub nie)	Wyłącznie OZE	Różne
Ograniczenia geograficzne	Obszar jednego operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego	Obszar jednego powiatu lub 5 gmin
Obowiązek rejestracji	Rejestr w KOWR + KRS	Rejestr prowadzony przez Prezesa URE od 2024 r.

Źródło: opracowanie własne.

2021). Spółdzielnie energetyczne są zarządzane przez członków i dążą w pierwszej kolejności do maksymalizacji korzyści dla lokalnego środowiska oraz zaspokojenia potrzeb energetycznych członków, a nie zysku finansowego.

Ustawa o OZE zawiera jednak ograniczenia dotyczące zakładania i funkcjonowania spółdzielni energetycznej. Po pierwsze, spółdzielnia może powstać wyłącznie na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej. Przepisy u.o.z.e. wykluczają możliwość utworzenia spółdzielni na obszarze gminy miejskiej, co uniemożliwia ich rozwój w miastach. Kolejnym problemem jest możliwość członkostwa. Status członka mogą uzyskać wyłącznie osoby fizyczne i gminy o określonym zasięgu terytorialnym. To ograniczenie nie pozwala traktować spółdzielni energetycznej jako społeczności energii w rozumieniu dyrektywy 2018/2001 oraz 2019/944 z tego względu, że społeczność powinna mieć strukturę otwartą, w której mogą uczestniczyć wszyscy obywatele. Nadto ustawodawca przewiduje dwa typy takich spółdzielni o zróżnicowanej grupie członków. Mianowicie w pierwszym członkiem spółdzielni mogą być wyłącznie podmioty publiczne, podlegające ustawie o zamówieniach publicznych, tj. jednostki samorządu terytorialnego (gmina i przedsiębiorstwo usług komunalnych, lokalne centrum kultury). W drugim natomiast wyłącznie podmioty prywatne, niepodlegające przepisom prawa zamówień publicznych. Kolejnym istotnym ograniczeniem rozwoju spółdzielni jest brak możliwości sprzedaży energii podmiotom spoza grona członków. Gdyby spółdzielnia podjęła decyzję o sprzedaży energii (lub ciepła) spółkom obrotu, będzie traktowana jak przedsiębiorstwo energetyczne w rozumieniu art. 3 pkt. 12 ustawy – Prawo energetyczne i będzie obowiązana uzyskać koncesję⁵.

Jednocześnie ustawodawca przewidział preferencje dla funkcjonowania spółdzielni energetycznej, mające motywować do rozwijania tej formy współdziałania w rozwoju OZE. Istotną zaletą spółdzielni energii odnawialnej są preferencje finansowe. W świetle art. 38e u.o.z.e. spółdzielnia energii odnawialnej jest zwolniona z następujących opłat:

- na rzecz sprzedawcy zobowiązanego,
- opłat dystrybucyjnych,
- opłaty mocowej, kogeneracyjnej i OZE,
- podatku akcyzowego w instalacji do 1 MW.

Spółdzielnie energetyczne zobowiązane są ewidencjonować ilość energii wyprodukowanej i wykorzystanej przez członków bez względu na źródło jej pochodzenia. Po zakończeniu każdego roku obrachunkowego przekazują tę informację w sprawozdaniach rocznych dyrektorowi KOWR, który prowadzi rejestr spółdzielni obok rejestru KRS.

Istotny problem stanowi także sam mechanizm rozliczeń wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej w stosunku do ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci (art. 38c ust. 3 u.o.z.e.). Obecnie spółdzielnia dokonuje rozliczenia ze sprzedawcą, o którym mowa w art. 40 ust. 1 lit. a) u.o.z.e., w stosunku ilościowym 1 do 0,6. Dla porównania w przypadku prosumentów współczynnik ten wynosi 0,7 lub 0,8 w zależności od mocy instalacji OZE.

Istotnym mankamentem z punktu widzenia przyszłego rozwoju spółdzielni energii odnawialnej jest brak możliwości uczestniczenia w obrocie gospodarczym z podmiotami

zewnętrznymi. Wytwarzanie energii wyłącznie na rzecz zaspokojenia potrzeb członków oznacza, że spółdzielnia energetyczna nie może sprzedawać wytworzonej energii podmiotowi niebędącemu jej członkiem.

Podsumowując, można stwierdzić, że pomimo przyznanych preferencji finansowych warunki funkcjonowania spółdzielni są stosunkowo mało atrakcyjne. Występujące ograniczenia prawne skutkują relatywnie niskim zainteresowaniem spółdzielnią energetyczną jako formą rozwoju energetyki rozproszonej (dotychczas powstało ich 33) (Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, b.d.).

Klastry energii

Klaster stanowi formę zrzeszenia przedsiębiorców oraz innych organizacji specjalizujących się w takich samych obszarach działalności, które poprzez współpracę przyczyniają się razem do rozwoju innowacji oraz konkurencyjności współuczestników klastra i ich obszaru działania (European Commission, Enterprise Directorate General, b.d.).

W świetle art. 2 pkt. 15a u.o.z.e. klaster jest porozumieniem o współpracy między osobami fizycznymi i (lub) osobami prawnymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego (JST), polegającej na wytwarzaniu, magazynowaniu, równoważeniu zapotrzebowania, dystrybucji energii elektrycznej lub paliw. Współpraca ta może polegać także na obrocie energią lub paliwami, magazynowaniu, równoważeniu zapotrzebowania, przesyłaniu lub dystrybucji ciepła, a także obrotu ciepłem. Należy natomiast podkreślić, że zmiana ustawy – Prawo energetyczne (art. 2 pkt 15a) nałożyła obowiązek uczestniczenia w klastrze JST (Gramwzielone.pl, 2021). Członkowie podejmują współpracę na podstawie umowy, w której zgodnie z zasadą swobody umów kształtują wzajemne stosunki obligacyjne (Długosz, 2018, s. 249–259). Klaster nie ma osobowości prawnej, nie może więc być traktowany jako forma społeczności energii w rozumieniu dyrektywy 2018/2001 oraz 2019/944. Możliwość tę wyklucza także zakres podmiotowy klastra, chociaż formalnie został on określony szeroko. Problem ten zostanie omówiony szerzej w dalszej części artykułu.

Zgodnie z ustawą o OZE klaster jest ograniczony do zasięgu geograficznego, obejmującego obszar jednego powiatu lub pięciu gmin (art. art. 2 pkt. 15 u.o.z.e.). Jeżeli jednak uwzględnimy zakres podmiotowy, który został określony szeroko, można wyrazić wątpliwość, jakie są faktyczne granice geograficzne klastrów. Należy zastanowić się, czy podmioty uprawnione ustawowo do udziału w klastrze muszą być zlokalizowane na obszarze jednego powiatu lub pięciu gmin zgodnie z literalnym brzmieniem art. 2 pkt. 15 u.o.z.e., bowiem w niektórych przypadkach byłoby to wręcz niemożliwe (Czarnecka & Ogłódek, 2023, s. 65). Wątpliwość budzi ustalenie, czy klaster może obejmować obszar powiatu i pięciu gmin łącznie, czy wyłącznie obszar jednego powiatu i pięciu gmin, bądź też tylko pięciu gmin w ramach powiatu. Zgodnie z zasadami wykładni logicznej ograniczenie to należy rozumieć alternatywnie i możliwe są wszystkie powyższe konstelacje. Zatem klaster może obejmować łącznie ob-

Problemy energetyki rozproszonej w Polsce

szar jednego powiatu i pięciu gmin, które nie należą do tego samego powiatu, ale sąsiadujących ze sobą, co wydaje się uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia. Działalność klastra jest prowadzona w ramach sieci dystrybucyjnej niskiego i średniego napięcia, co pozwala budować różne modele współpracy z OSD. Klaster może korzystać zarówno wyłącznie z infrastruktury OSD, jak i z własnej, jeżeli taką posiada. Może także funkcjonować w modelu mieszanym, opierającym się na infrastrukturze własnej i OSD. Działalność dystrybucyjna wymaga jednak uzyskania koncesji, a wykorzystanie własnej infrastruktury może być dodatkową barierą dla klastra. Z kolei współpraca z OSD wymaga zawarcia umowy dystrybucyjnej z OSD (art. 5 u.p.e.).

Dodatkowo klaster wytwarzający energię ze źródeł odnawialnych w małej instalacji obowiązany jest uzyskać wpis do rejestru energii w małej instalacji (art. 7 ust. u.o.z.e.).

Obecnie w Polsce funkcjonuje około 60 klastrów energii. Jednak oszacowanie dokładnej ich liczby jest utrudnione ze względu na fakt iż do 2024 r. nie podlegały one obowiązkowi rejestracji ani sprawozdawczości. Niestety analiza dostępnych danych skłania do wniosku, że w praktyce nie prowadzą one działalności, do której zostały powołane, a jedynie realizują funkcje edukacyjne i informacyjne. Stwierdzenie powyższe znajduje odzwierciedlenie w literaturze przedmiotu (Żabińska, 2017, s. 85–89). Wydaje się, że kluczowe dla ich rozwoju byłoby wsparcie finansowe ze strony rządu, zwłaszcza że nie są one beneficjentami funduszy UE przeznaczonych na rozwój społeczności energetycznych, ponieważ nie są one obywatelskimi społecznościami energii w rozumieniu dyrektywy 2018/2001 ani 2019/944.

Na podstawie analizy literatury przedmiotu, aktów prawnych, a także badań przeprowadzonych w spółdzielniach energetycznych oraz dolnośląskich gminach można stwierdzić, że aktualnie występują bariery spowalniające rozwój energetyki rozproszonej w Polsce. Bariery te odnoszą się zarówno do ogólnego problemu związanego z funkcjonowaniem OZE, jak i do szczegółowych rozwiązań prawnych regulujących tryb zakładania i działania spółdzielni energetycznych oraz klastrów. Jednak należy podkreślić, że niniejsza sytuacja nie stanowi wyłącznie polskiej specyfiki. W badaniach dotyczących barier rozwoju społeczności energetycznych w państwach Europy Południowej zwrócono uwagę na: ograniczone możliwości pozyskania kapitału, ograniczenia w dostępie do rynku energetycznego, brak łatwo dostępnych informacji na temat zakładania i funkcjonowania spółdzielni, uprzywilejowaną pozycję dużych podmiotów rynkowych, trudności w pozyskiwaniu nieruchomości, na których miałyby zostać posadowione instalacje OZE (Soeiro & Dias, 2019), a także wysokie koszty związane z inwestycją (Klagge & Meister, 2018).

Na podstawie analizy polskiego piśmiennictwa zidentyfikowano najważniejsze i najczęściej wskazywane bariery hamujące rozwój spółdzielni energetycznych i klastrów. Szczegóły przedstawiono w tabeli 2.

Jak wynika z informacji przedstawionych w tabeli 2, bariery spowalniające rozwój energetyki rozproszonej w Polsce

Tabela 2
Bariery rozwoju spółdzielni energetycznych i klastrów

Spółdzielnie energetyczne	Klasy
• Wysokie koszty inwestycji w OZE i magazyny energii (Błazejowska & Gostomczyk, 2018) • Model funkcjonowania spółdzielni oparty na rozliczeniach w systemie prosumenckim; w rezultacie przedsięwzięciami nie są zainteresowane podmioty dysponujące kapitałem (Marzec, 2021) • Spółdzielnia energetyczna może działać jedynie na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej, bądź na obszarze nie więcej niż trzech tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą • Łączna moc zainstalowana w wszystkich instalacji OZE eksploatowanych przez spółdzielnię musi pokrywać w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków (Marzec, 2021) • Bariery mentalna, niski poziom kapitału społecznego (Błazejowska & Gostomczyk, 2018) • Niedostosowanie infrastruktury elektro-energetycznej • Spółdzielnia nie może prowadzić działalności w zakresie sprzedaży energii, a jedynie oddawać ją do sieci • Niesprzyjające rozwiązania prawne związane z funkcjonowaniem spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych (np. pozyskiwana na dachach energia może być wykorzystana wyłącznie na użytek części wspólnych – wytworzonej w ten sposób energii spółdzielnia mieszkaniowa czy wspólnota nie może udostępnić mieszkańcom) • Niska aktywność władz lokalnych i regionalnych	• Wysokie koszty inwestycji w OZE i magazyny energii • Brak osobowości prawnej • Ograniczenia terytorialne funkcjonowania klastrów • Brak możliwości aplikowania o fundusze unijne • Brak spełnienia wymogów stawianych społecznościom energetycznym na gruncie prawa UE • Możliwość ograniczenia członkostwa • Brak obowiązku zawarcia przez OSD umowy z klastrem • Brak możliwości sprzedaży energii podmiotom zewnętrznym

Źródło: opracowanie własne.

mają zróżnicowane źródła. Są wśród nich zarówno bariery mentalne, jak i bariery finansowe oraz prawne.

Barier mentalnych nie da się przezwyciężyć za pomocą regulacji prawnych, gdyż są one następstwem długotrwałych procesów historycznych. Inną kwestią są bariery finansowe. W tym przypadku należy zbudować efektywny mechanizm finansowy skierowany do spółdzielni energetycznych i klastrów. Mając na uwadze obowiązujące rozwiązania prawne oraz uwzględniając intencje ustawodawcy powołującego do życia niniejsze podmioty, należałoby stworzyć ramy prawne dla wsparcia finansowego, w którym powinny uczestniczyć JST, rząd oraz podmioty publiczne takie jak Bank Gospodarstwa Krajowego i Polski Fundusz Rozwoju.

Istotne problemy na przyszłość może rodzić brak osobowości prawnej klastra. Chociaż w przypadku klastra mamy do czynienia z szeroką konstrukcją zakresu podmiotowego, to jednak można wyrazić wątpliwość, czy spełnia on wymogi dyrektywy 2018/2001 i/lub 2019/944, a zatem czy można kwalifikować go jako formę prawno-organizacyjną społeczności energetycznej. Biorąc pod uwagę, że członkami klastra mogą być wyłącznie przedsiębiorcy, których współpraca mieści się w zakresie przedmiotowym wyznaczonym przez art. 2 pkt 15a ustawy o OZE, należy stwierdzić, że w praktyce może to wpływać na ograniczenie możliwości członkostwa w klastrze. Decyzję w tym zakresie po-

dejmują bowiem członkowie klastra według własnych preferencji i potrzeb. Nie obowiązuje tutaj charakterystyczna dla społeczności obywatelskich zasada swobody dostępu (członkostwa). W świetle dyrektywy 2019/944 społeczności obywatelskie powinny być oparte na zasadzie dobrowolności, a zatem nie powinno być żadnych możliwości jakiegokolwiek ograniczenia dostępu do uczestnictwa w klastrze. Wobec tego klastry nie spełnia przesłanki otwartości i nie może być kwalifikowany jako typowa forma społeczności energetycznej. Należałoby w tym względzie zapewnić możliwość członkostwa na zasadach niedyskryminacyjnych każdemu, kto spełni warunki pozwalające na uzyskanie statusu członka.

Występowanie barier spowalniających rozwój energetyki rozproszonej potwierdziły również badania przeprowadzone w Spółdzielni Energetycznej EISALL oraz w Spółdzielni Energetycznej Nasza Energia, a także w dolnośląskich gminach. Wyniki uwzględniające zdiagnozowane bariery przedstawiono w tabeli 3.

Warto w tym miejscu podkreślić, że zdaniem przedstawicieli spółdzielni (Gramzielone.pl, 2021) bariery rozwoju spółdzielni energetycznych można podzielić na bariery krytyczne i bariery rozwojowe. Bariery o charakterze krytycznym w sposób znaczący utrudniają funkcjonowanie spółdzielni energii odnawialnej lub wręcz sprawiają, że niemoż-

Tabela 3
Bariery rozwoju spółdzielni energetycznych i klastrów w opinii przedstawicieli spółdzielni i władz lokalnych

Bariery w opinii przedstawicieli spółdzielni	Bariery w opinii władz lokalnych
• Brak przepisów jednoznacznie zobowiązujących przedsiębiorstwa energetyczne do zawarcia umów ze spółdzielnią energii • Brak uzgodnionych wzorów umów z przedsiębiorstwami energetycznymi • Nieprecyzyjne przepisy w zakresie zwolnienia z opłaty mocy odbiorców w taryfie „g” • Brak precyzyjnych zasad w zakresie określania cen ustalanych przez sprzedawcę zobowiązanego co do energii kupionej przez spółdzielnię energii i jej członków • Ograniczenia w zakresie zakładania elektrowni wiatrowych • Brak regulacji w zakresie określenia bytu prawnego umów zawartych przez obecnych członków z przedsiębiorstwami energetycznymi • Odmienne interpretacje regulacji prawnych dotyczących bilansowania energii w spółdzielni energetycznej • Brak precyzyjnych regulacji w zakresie prawa zamówień publicznych w korelacji z przepisami o spółdzielniach energii • Niedostosowanie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych w zakresie funkcjonowania gmin w spółdzielniach energetycznych (konieczność ogłaszania przetargu na zakup energii produkowanej przez spółdzielnię, której członkiem jest gmina) • Problemy z lokalizacją OZE wynikające z aktualnych zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • Brak wyodrębnionego w strukturze gminy stanowiska pracy odpowiadającego za politykę energetyczną gminy • Bariery mentalne, brak zaufania potencjalnych członków do nowej formy działalności	• Brak środków finansowych na inwestycje • Wysokie koszty budowy instalacji • Niechęć mieszkańców • Brak zainteresowania ze strony potencjalnych członków spółdzielni, w tym podmiotów sektora rolnego, nieprecyzyjne przepisy dotyczące zasad współpracy między operatorem systemu dystrybucyjnego (OSD) a sprzedawcą • Brak sieci przyłączeniowych OSD dla terenów, na których można zlokalizować instalacje OZE większej mocy • Wymóg zagwarantowania w mocy zainstalowanej pokrycia 60% zapotrzebowania członków spółdzielni

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadów oraz badań ankietowych w dolnośląskich gminach; Spółdzielnia Energetyczna EISALL, 2021.

liwe staje się wykonanie pewnych zadań lub obowiązków. Bariery rozwojowe stanowią zagrożenie dla rozwoju spółdzielni energetycznych i klastrów, co może być podstawą do rezygnacji z rozwijania tych projektów.

Do barier krytycznych należy zaliczyć przede wszystkim problemy związane ze złym stanem infrastruktury dystrybucyjnej oraz brakiem odpowiednich sieci bezpośrednich. Dodatkowo problemem jest brak wypracowanego modelu współpracy pomiędzy spółdzielniami energetycznymi i klastrami a przedsiębiorstwami energetycznymi. Przedsiębiorstwa energetyczne mają silniejszą pozycję przetargową, co wynika nie tylko z ich dominującej pozycji rynkowej, ale również z korzystnych dla nich rozwiązań prawnych.

Bariery rozwojowe związane są m.in. z problemami z lokalizacją inwestycji w OZE. Z badań wynika, że wpływ na powyższą sytuację mają opóźnienia gmin w opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Brak takich planów opóźnia inwestycje i zwiększa koszty realizacji.

Wnioski i rekomendacje

Aktualne rozwiązania prawne sprzyjają rozwojowi energetyki rozproszonej. Niemniej jednak z badań empirycznych wynika, że w praktyce występują bariery, które rozwój ten spowalniają. Usunięcie tych ograniczeń będzie ważne z punktu widzenia transformacji polskiego systemu energetycznego w kierunku energetyki rozproszonej i odnawialnej.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że o ile spółdzielnie energetyczne są właściwą formą prawną dla rozwoju energetyki rozproszonej, o tyle klastrów wydaje się formą, która nie spełni oczekiwań. Aktualnie obowiązujące rozwiązania prawne doprowadzą do szybkiego wzrostu liczby klastrów, jednak wątpliwe jest, czy zmianom ilościowym będą towarzyszyć zmiany jakościowe. Faktycznie będą to klustry typu top-down, czyli tworzone odgórnie. Takie podejście spowoduje, że powstaną podmioty nieefektywne ekonomicznie, funkcjonujące dzięki zewnętrznym (rządowym/unijnym) źródłom finansowania. Długookresowa aktywność członków klastra będzie relatywnie niska, a jego funkcjonowanie zakończy się wraz z utratą zewnętrznych tych źródeł finansowania. Nowelizacja ustawy o OZE polegająca na wprowadzeniu konieczności rejestracji klastrów

w URE i obowiązku sprawozdawczości, a także wymóg włączenia jednostek samorządu terytorialnego w zakres członków klastra są rozwiązaniami korzystnymi, jednak można wyrazić obawy, czy rozwiążą problemu braku efektywności klastrów.

Jak już wspomnieliśmy, spółdzielnie energetyczne wydają się właściwym rozwiązaniem, ale należałoby wprowadzić zmiany prawne, takie jak:

- Możliwość rozszerzenia geograficznego zasięgu działalności spółdzielni na gminy miejskie. Istniejące obecnie ograniczenia w tym zakresie wydają się niezasadne. Wprowadzić można zrozumieć intencje ograniczenia możliwości tworzenia spółdzielni w gminach miejskich, zwłaszcza w kontekście ubóstwa energetycznego obszarów wiejskich, niemniej jednak wskazana byłaby liberalizacja niniejszych przepisów. Powinno się umożliwić gminom miejskim tworzenie spółdzielni energetycznych, pod warunkiem że ich działalność prowadzona będzie również na obszarach wiejskich.

- Należy wprowadzić ułatwienia w zakresie przyłączeń OZE w spółdzielniach energetycznych. Nowe przepisy prawa powinny doprowadzić do sytuacji, w której przedsiębiorstwo energetyczne będące OSP lub OSD zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej nie będzie mogło odmówić wydania warunków przyłączenia dla instalacji OZE wytwarzającej energię elektryczną w ramach spółdzielni energetycznej.

- Spółdzielnia powinna uzyskać prawo do sprzedaży energii elektrycznej. Ograniczenie działalności spółdzielni do autokonsumpcji nie jest atrakcyjnym rozwiązaniem i nie sprzyja ich rozwojowi.

- Umożliwienie jednostkom samorządu terytorialnego zakupu energii od spółdzielni energetycznej (której są członkiem) z pominięciem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

- Opracowanie wzoru kompleksowej umowy.

Podsumowując, należy podkreślić, że Polska zmierza w kierunku rozwoju energetyki rozproszonej, co potwierdzają zmiany legislacyjne w funkcjonowaniu spółdzielni energetycznych i klastrów. W świetle przeprowadzonych badań można uznać, że w przyszłości spółdzielnie powinny się nadal rozwijać. Ich rozwój wymaga jednak redukcji zdiagnozowanych w artykule barier. Z kolei w przypadku klastrów istnieje obawa, że przyjęta w u.o.z.e. konstrukcja będzie konserwować nieefektywne bądź wręcz „martwe” podmioty skoncentrowane na poszukiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania.

Przypisy/Notes

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z 11.12.2018 r. w sprawie promowania, stosowania energii ze źródeł odnawialnych, Dz. Urz. UE 2018, L 328, s. 82–329.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z 5.06.2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE, Dz. Urz. UE 2019, L 158/125.

³ Ustawa z 28.07.2023 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2023, poz. 1681.

⁴ Ustawa z 20.02.2015 o odnawialnych źródłach energii, t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1378, 1383, 2370, 2687.

⁵ W rozumieniu art. 3 pkt. 12 ustawy z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne, Dz.U. 1997, nr 54, poz. 358, t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1385, 1723, 2127, 2243, 2370, 2687, z 2023 r., poz. 295, przedsiębiorcą energetycznym jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu, przetwarzaniu, magazynowaniu, przesyłaniu lub dystrybucji paliw albo energii, obrotu nimi lub przesyłaniu dwutlenku węgla, lub działalność w zakresie przeladunku paliw ciekłych.

Bibliografia/References

Literatura/Literature

- Błażejowska, M., & Gostomczyk, W. (2018). Warunki tworzenia i stan rozwoju spółdzielni i klastrów energetycznych w Polsce na tle doświadczeń niemieckich. *Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie – Problemy Rolnictwa Światowego*, 18(33). <https://doi.org/10.22630/PRS.2018.18.2.31>
- Cohen, J., Azarova, V., Kollmann, A., & Reichl, J. (2021). Preferences for community renewable energy investments in Europe. *Energy Economics*, 100(4). <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105386>
- Czarnecka, M., & Ogiński, T. (2023). *Odnawialne źródła energii. Rynek mocy. Inwestycje w zakresie elektrowni wiatrowych. Promowanie energii z wysokosprawnej kogeneracji oraz w morskich farmach wiatrowych. Tom II. Komentarz* (wyd. 2). C.H.Beck.
- Długosz, T. (2018). Kłaster energii jako przejaw nowych tendencji regulacyjnych. W: M. Królikowska-Olczak (red.), *Sektory infrastrukturalne – problematyka prawna* (249–259). C.H.Beck.
- Dóci, G., Vasileiadou, E., & Petersen, A. C. (2015). Exploring the transition potential of renewable energy communities. *Futures*, (66).
- Hoffman, S. M., Fudge, S., Pawlisch, L., High-Pippert, A., Peters, M., & Haskard, J. (2013). Public values and community energy: Lessons from the US and UK. *Sustainability*, 5(4). <https://doi.org/10.3390/su5041747>
- Hoppe, T., Graf, A., Warbroek, B. W., Lammers, I., & Lepping, I. (2015). Local governments supporting local energy initiatives: Lessons from the best practices of Saerbeck (Germany) and Lochem (The Netherlands). *Sustainability*, 7(2). <https://doi.org/10.3390/su7021900>
- Jabłoński, A., & Szymczak, W. (2021). Aktywność obywatelska w kontekście modelu partycypacji społecznej. Socjologiczna aplikacja personalistycznych idei Karola Wojtyły. *Przegląd Sejmowy*, (1/162), <https://doi.org/10.31268/PS.2021.02>
- Każmierski, A. (2021). Skąd przybywa i dokąd zmierza energetyka rozproszona. *Energetyka Rozproszona*, (5–6), <https://doi.org/10.7494/er.5-6.33>
- Klagge, B., & Meister, T. (2018). Energy cooperatives in Germany – an example of successful alternative economies? *Local Environment*, (7). <https://doi.org/10.1080/13549839.2018.1436045>
- Kostecka-Jurczyk, D., Marak, K., & Struś, M. (2022). Economic conditions for the development of energy cooperatives in Poland. *Energies*, 15(18). <https://doi.org/10.3390/en15186831>
- Lissoń, P. (2021). Czy obywatelska społeczność energetyczna to społeczność lokalna? Uwagi na tle nowych regulacji prawa unijnego i prawa polskiego. *Prawo i Wiedza*, 4(38). <https://doi.org/10.36128/prw.vi38.338>
- Palm, J. (2021). The transposition of energy communities into Swedish regulations: Overview and critique of emerging regulations. *Energies*, 14(16). <https://doi.org/10.3390/en14164982>
- Popczyk, J. (2021). Elektroprosumentyzm jako praktyka tu i teraz oraz jako hipoteza w horyzoncie 2050, Cz. I. *Energetyka Rozproszona*, (5–6), <https://doi.org/10.7494/er.2021.5-6.2>
- Schot, J., & Steinmueller, W. E. (2018). Three frames for innovation policy: R&D, systems of innovation and transformative change. *Research Policy*, 47(9), 1554–1567. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.08.011>
- Soeiro, S., & Dias M. F. (2019). Energy cooperatives in southern European countries: Are they relevant for sustainability targets? *Energy Reports*, 6(supl. 1). <https://doi.org/10.1016/j.egyr.2019.09.006>
- Strepparava, D., Rosato, F., Nespoli, L., & Medici, V. (2022). Privacy and auditability in the local energy market of an energy community with homomorphic encryption. *Energies*, 15(15). <https://doi.org/10.3390/en15155386>
- Vansintjan, D. (2015). *The energy transition to energy democracy*. REScoop: Antwerpia, Belgia. <https://www.rescoop.eu/uploads/rescoop/downloads/REScoop-Energy-Transition-to-Energy-Democracy-English.pdf> (dostęp 11.07.2023).
- Walker, G., & Devine-Wright, P. (2008). Community renewable energy: What should it mean? *Energy Policy*, 36(2). <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2007.10.019>
- Warbroek, B., & Hoppe, T. (2017). Modes of governing and policy of local and regional governments supporting local low-carbon energy initiatives; exploring the cases of the Dutch regions of Overijssel and Fryslan. *Sustainability*, 9(1), <https://doi.org/10.3390/su9010075>
- Żabińska, I. (2017). Rozwój energetyki prosumenckiej opartej o OZE w Polsce. *Systemy Wspomagania w Inżynierii Produkcji*, (6).

Akty prawne/Legal acts:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z 13.07.2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz. Urz. UE L nr 211, s. 55) (nie obowiązuje).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002, z 11.12.2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, Dz. Urz. UE z 2018 r., L 328/210.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z 5.06.2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE, Dz. Urz. UE 2019, L 158/125.
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 23.03.2022 r. w sprawie dokonywania rejestracji, bilansowania i udostępniania danych pomiarowych oraz rozliczeń spółdzielni energetycznych, Dz.U. 2022, poz. 703.
- Ustawa z 28.07.2023 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2023, poz. 1681.
- Ustawa z 20.02.2015 o odnawialnych źródłach energii, t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1378, 1383, 2370, 2687.
- Ustawa z 17.08.2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, jeszcze nieopublikowana.

Inne/Other sources

- European Commission. (2016). *Clean energy for all Europeans – unlocking Europe's growth potential*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_16_4009 (pobrano 24.09.2023).
- European Commission, Directorate-General for Energy. (2019). *Clean energy for all Europeans*. <https://data.europa.eu/doi/10.2833/9937> (pobrano 11.07.2023).
- European Commission, Enterprise Directorate General. (b.d.). *European trend chart on innovation. Thematic report cluster policies covering period up to March 2003*.
- GLOBEnergia. (2022). *W Polsce pojawi się 300 klastrów energii, a ich rozwój przyspieszy nowe regulacje*. <https://globenergia.pl/w-polsce-pojawi-sie-300-klasterow-energii-a-ich-rozwoj-przyspieszy-nowe-regulacje/> (pobrano 11.07.2023).
- Gramwzielone.pl (2021). *Tak powstaje pierwsza spółdzielnia energetyczna w Polsce* (rozmowa). <https://www.gramwzielone.pl/trendy/105848/tak-powstaje-pierwsza-spoldzielnia-energetyczna-w-polsce-rozmowa> (pobrano 11.07.2023).

- Komisja Europejska. (2015a). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. *Stworzenie nowego ładu dla odbiorców energii*. 15.07.2015, COM(2015)339 final.
- Komisja Europejska. (2015b). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. *Zainicjowanie procesu publicznych konsultacji na temat nowej struktury rynku energii*. 15.07.2015, COMP (2015) 340 final.
- Komisja Europejska. (2018). *Czysta planeta dla wszystkich. Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki*, COM(2018) 773 final.
- Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. (b.d.). *Wykaz spółdzielni energetycznych*. <https://www.gov.pl/web/kowr/wykaz-spoldzielni-energetycznych> (pobrano 27.10.2023).
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska. (2021). *Polityka energetyczna Polski do 2040 r.* https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/strategie_plany_programy/Polityka_energetyczna_Polski/PEP2040_2021-02-02.pdf (pobrano 10.08.2023).
- Spółdzielnia Energetyczna EISALL. (2021). *Pierwsze doświadczenia*. III Forum Energetyki Rozproszonej 25 czerwca 2021 r.

Dr hab. Daria Kostecka-Jurczyk, prof. UW

Profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, radca prawny. Specjalizuje się w prawie ochrony konkurencji i regulacji sektorowych. Prowadzi także badania nad rozwojem energetyki rozproszonej.

Dr hab. Daria Kostecka-Jurczyk, prof. UW

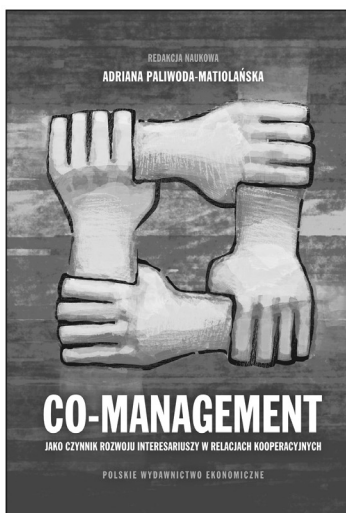
Professor at the University of Wrocław, research and teaching employee of the Faculty of Law, Administration and Economics, legal advisor. She specializes in competition protection law and sector regulations. She also conducts research on the development of distributed energetics.

Dr Mirosław Struś

Adiunkt Uniwersytetu Wrocławskiego, pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii. Specjalizuje się w rozwoju regionalnym i lokalnym. Prowadzi m.in. badania nad oddolną transformacją energetyczną i jej znaczeniem dla lokalnego/regionalnego rozwoju zrównoważonego.

Dr Mirosław Struś

Assistant professor at the University of Wrocław, research and teaching employee of the Faculty of Law, Administration and Economics. He specializes in regional and local development. He conducts, for example, research on the grassroots energy transformation and its importance for local/regional sustainable development.

ZAPOWIEDŹ

Redakcja naukowa Adriana Paliwoda-Matiolańska

CO-MANAGEMENT JAKO CZYNNIK ROZWOJU INTERESARIUSZY W RELACJACH KOOPERACYJNYCH

Celem książki jest wzbogacenie koncepcji co-managementu za pomocą integracji perspektywy interesariuszy w badaniach nad procesami współzarządzania, a także analiza i próba zrozumienia powiązań pomiędzy koncepcją co-managementu a zarządzaniem relacjami z interesariuszami. W niniejszej pracy autorzy dokonują zarówno analizy teoretycznej, jak i przeglądu wybranych praktyk zarządzania relacjami z interesariuszami w kontekście modelu współzarządzania, identyfikacji korzyści i wyzwań związanych z tym podejściem, a także oceny wpływu na zaspokojenie potrzeb i oczekiwań różnych grup interesariuszy. Koncepcja co-managementu odnosi się do wspólnego podejścia do podejmowania decyzji i zarządzania, w którym różne podmioty, takie jak rządy, przedsiębiorstwa i społeczności, szeroko definiowani interesariusze, współpracują w celu zarządzania zasobami lub sprostania wspólnym wyzwaniom. Współzarządzanie ma kluczowe znaczenie we współczesnym świecie, ponieważ zapewnia ramy dla rozwiązywania złożonych kwestii, promowania zrównoważonego rozwoju, obejmowania integracji, dostosowywania się do zmian, rozwiązywania konfliktów, efektywnej alokacji zasobów, wspierania innowacji i podejmowania globalnych wyzwań, które wymagają wspólnych wysiłków. Niniejsza monografia stanowi odpowiedź na rosnące znaczenie koncepcji co-managementu w praktyce oraz niedociągnięcia konwencjonalnych teorii zarządzania.

Więcej informacji na stronie
www.pwe.com.pl